

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 272/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť R. Č., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd upovedomením Okresného súdu Piešťany o spôsobe vybavenia žiadosti sp. zn. Spr 193/12 zo 4. apríla 2012 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2012 doručená sťažnosť R. Č., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), čl.

5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) upovedomením Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) o spôsobe vybavenia žiadosti sp. zn. Spr 193/12 zo 4. apríla 2012 (ďalej len „upovedomenie zo 4. apríla 2012“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že okresnému súdu zaslal „*žiadosť na začatie konania o preskúmanie zákonnosti ďalšieho pozbavenia osobnej slobody na trest odňatia slobody na doživotie bez možnosti podmieneného prepustenia s poukazom na čl. 5 ods. 4 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*“, na ktorú tento súd odpovedal upovedomením zo 4. apríla 2012, ktoré mu bolo doručené 12. apríla 2012 a jeho žiadosť v ňom bola okresným súdom vyhodnotená ako nedôvodná. Uvedeným postupom okresný súd podľa sťažovateľa porušil jeho základné právo na súdnu ochranu, právo na prístup na súd, právo na prejednanie vecí v kontradiktórnom konaní, ako aj právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu.

Okresný súd sa v upovedomení zo 4. apríla 2012 nezaoberal argumentáciou sťažovateľa uvedenou v podanej žiadosti, konštatoval v ňom, že túto žiadosť nie je možné posúdiť ako návrh na začatie akéhokoľvek konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Podľa sťažovateľa okresný súd porušil jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ako aj čl. 17 dohovoru, t. j. zákaz zneužitia práva tým, že v upovedomení zo 4. apríla 2012 dospel k záveru, podľa ktorého sa čl. 5 ods. 4 dohovoru vzťahuje na prípady zatknutia alebo pozbavenia osobnej slobody v čase, keď ešte o pozbavení jeho osobnej slobody nebolo rozhodnuté právoplatným rozhodnutím, ako i k záveru, podľa ktorého s ohľadom na to, že v jeho prípade existuje právoplatný rozsudok, ktorým bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu a bol mu uložený trest odňatia slobody na doživotie bez možnosti podmieneného prepustenia, okresný súd už nemá právomoc, resp. okresnému súdu neprináleží právo posudzovať okolnosti jeho odsúdenia ani právo rozhodovať o jeho podmienenom prepustení.

K porušeniu sťažovateľových práv v danom prípade malo dôjsť aj v dôsledku toho, že okresný súd v upovedomení zo 4. apríla 2012 neuviedol „*poučenie o odvolaní resp. o sťažnosti proti postupu OS v Piešťanoch ako proti odporcovi na vyšší stupeň súdu*“, čím porušil jeho právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že okresný súd upovedomením zo 4. apríla 2012 porušil jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, zruší upovedomenie zo 4. apríla 2012 a vec vráti na ďalšie konanie, prikáže okresnému súdu obnoviť stav pred porušením jeho práv, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 13 800 €, ako aj náhradu trov konania.

V závere sťažnosti sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu svojich nepriaznivých majetkových a zárobkových pomerov.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru v dôsledku tzv. iného zásahu upovedomením zo 4. apríla 2012, v ktorom okresný súd aplikoval nesprávny výklad ustanovení ústavy a dohovoru, nepoučil ho o opravnom prostriedku proti jeho upovedomeniu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žiadosťou zo 4. marca 2012 adresovanou okresnému súdu domáhal preskúmania zákonnosti jeho ďalšieho pozbavenia osobnej slobody. V žiadosti poukázal na to, že právoplatný rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 T 8/2005 z 13. júla 2007, ktorým mu bol uložený trest doživotia bez možnosti podmieneného prepustenia, bol vydaný v nespravodlivom súdnom procese bez presvedčivých dôkazov o jeho vine, ďalej taktiež vyjadril svoj nesúhlas so závermi krajského súdu týkajúcimi sa hodnotenia možnej resocializácie jeho osoby, a v súvislosti s týmto záverom poukázal na skutočnosť, že vďaka jeho pozitívnemu správaniu vo výkone trestu bol niekoľkokrát disciplinárne odmenený a taktiež *«19. júna 2008 komisiou preradený do zmiernej diferenčnej podskupiny „D2“»*.

Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd odpovedal na žiadosť sťažovateľa zo 4. marca 2012 upovedomením zo 4. apríla 2012, v ktorom uviedol:

„Vaše podanie nie je možné posúdiť ako žiadosť o začatie akéhokoľvek konania v zmysle ustanovení Trestného poriadku a tiež nie je možné Vaše podanie v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004. Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s poukazom na ustanovenia zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach posúdiť ako sťažnosť, napriek tomu som v zmysle poverenia podľa § 39 ods. 1 druhá veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vykonala prešetrenie Vašej žiadosti.

V odôvodnení Vašej žiadosti poukazujete na článok 5 ods. 4 Dohovoru o tom, že každý kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné. Ďalej poukazujete na článok 11 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého medzinárodné zmluvy o ľudských právach

a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred jej zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah základných práv a slobôd.

Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. 7. 2007 spisová značka 8 T/8/2005 ste boli uznaný vinným zo spáchania trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. a odsúdený na trest odňatia slobody na doživotie. Súčasne súd vyslovil, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je prípustné.

Najvyšší súd SR ako odvolací, sa rozsudkom zo dňa 27. 2. 2008 sp. zn. ITo 24/2007 stotožnil s rozsudkom prvostupňového súdu vo výroku o vine a rozhodol o uloženom treste odňatia slobody na doživotia, pričom tiež vyslovil, že podmienené prepustenie z výkonu trestu nie je prípustné, avšak podľa iného zákonného ustanovenia.

Je nesporné, že článok 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zo dňa 4. 11. 1950 zakotvuje právo každého, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Ustanovenie tohto článku Dohovoru však rieši len situácie zatknutia alebo pozbavenia slobody iným spôsobom, v čase keď o pozbavení osobnej slobody nebolo rozhodnuté právoplatným rozsudkom súdu v konaní vo veci samej. Samotný Trestný poriadok Slovenskej republiky má mnohé inštitúty, ktoré možno využiť na preskúmanie rozhodnutí o zatknutí, resp. väzobnom stíhaní obvineného, ktoré má na mysli aj citované ustanovenie Dohovoru. Tieto je však možné využiť len do právoplatného rozsudku súdu o uložení trestu odňatia slobody.

V prípade, že boli ako obvinený právoplatným rozsudkom súdu uznaný vinným z trestného činu, za čo Vám bol uložený trest odňatia slobody na doživotie bez možnosti podmieneného prepustenia, tunajšiemu súdu neprináleží posudzovať okolnosti Vášho právoplatného odsúdenia ani rozhodovať o Vašom podmienenom prepustení, nakoľko vo Vašom prípade bolo právoplatne súdom rozhodnuté, že podmienené prepustenie nie je prípustné.

S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti považujem Vašu žiadosť za nedôvodnú.“

Z uvedeného je zrejme, že sťažovateľ bol účastníkom konania, v ktorom vykonával svoje procesné povinnosti a využíval svoje procesné práva, ktoré mu priznáva platný právny poriadok. Všeobecné sudy v jeho veci rozhodli konečným rozhodnutím – právoplatným rozsudkom krajského súdu z 13. júla 2007 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu z 27. februára 2008.

Upovedomením zo 4. apríla 2012 okresný súd reagoval na argumentáciu sťažovateľa uvedenú v jeho žiadosti zo 4. marca 2012, ktorej cieľom bolo dosiahnuť prehodnotenie právoplatného rozsudku krajského súdu z 13. júla 2007. Okresný súd upovedomením zo 4. apríla 2012 nerozhodoval o sťažovateľových základných právach a slobodách, iba s ohľadom na § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (keďže predmet sťažnosti sťažovateľa nebolo možné zaradiť pod rozsah prieskumnej právomoci orgánu štátnej správy súdu) nad rámec svojich povinností preskúmal jeho argumentáciu a odpovedal na ňu. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi upovedomením zo 4. apríla 2012 a jemu predchádzajúcim postupom okresného súdu a namietaným porušením v sťažnosti označených práv neexistuje žiadna príčinná súvislosť, a preto bolo sťažnosť sťažovateľa potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku sťažovateľa bolo ďalej bezpredmetné rozhodovať o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2012